

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ЗАВРШНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА

	ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ВАСПИТАЧЕ ШАБАЦ Добропољска 5, 15 000 Шабац
I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ	
1. Датум и орган који је именовео комисију На седници Наставног већа одржаној 27. априла 2018. године именована је комисија за оцену и јавну одбрану специјалистичког рада.	
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: Др Александра Максимовић, професор струковних студија за област педагошких наука, ментор Др Вјекослав Будимировић, професор струковних студија за област математичко-информатичких наука, председник Др Мира Јовановић, предавач за област педагошких наука, члан	
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ	
1. Име, име једног родитеља, презиме: Бојана Раденко Ивановић бр.инд. 4/17 СП, студент специјалистичких студија – смер специјалиста за методику реализације припремног предшколског програма	
2. Датум рођења, општина, држава: 15. мај 1995. године, Лозница, Република Србија	
3. Датум одбране, место и назив завршног-специјалистичког рада 2018. Шабац, УЛОГА ВАСПИТАЧА О ПОДСТИЦАЊУ КОГНИТИВНОГ РАЗВОЈА ДЕЦЕ У ЦЕНТРИМА ИНТЕРЕСОВАЊА ЗА УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ	
4. Научна област из које је стечено звање : СТРУКОВНИ ВАСПИТАЧ	
III НАСЛОВ ЗАВРШНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА : УЛОГА ВАСПИТАЧА О ПОДСТИЦАЊУ КОГНИТИВНОГ РАЗВОЈА ДЕЦЕ У ЦЕНТРИМА ИНТЕРЕСОВАЊА ЗА УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ	
IV ПРЕГЛЕД ЗАВРШНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА: Специјалистички рад је обима 42 странице, од тога 20 страница теоријског дела, 16 страница истраживачког дела, 1 страница списка литературе, 4 страница прилога. Садржај рада је следећи: у оквиру теоријског дела кандидаткиња се бави анализом васпитно-образовног рада у предшколским установама, затим различитим аспектима деце предшколског узраста, когнитивним развојем деце, улогом васпитача у васпитно-образовном процесу, центрима интересовања у вртићу, као и улогом васпитача у подстицању когнитивног развоја у центрима интересовања за упознавање околине. Следи методолошки део са анализом резултата истраживања, закључак, литература и прилози.	

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ЗАВРШНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА:

Предмет истраживања чине активности деце у центрима интересовања за упознавање околине, као и начини подстицања когнитивног развоја деце у тим центрима од стране васпитача.

Циљ истраживања испитати улоге васпитача у подстицању когнитивног развоја деце у центрима интересовања за упознавање околине.

Задаци истраживања

1. Утврдити активности васпитача у центрима интересовања за упознавање околине
2. Испитати начине на које васпитачи подстичу когнитивни развој деце у центрима интересовања за упознавање околине;
3. Испитати могућности за унапређење активности из области когнитивног развоја у центрима интересовања за упознавање околине.

Хипотезе истраживања

У процесу подстицања когнитивног развоја деце у центрима интересовања за упознавање околине, васпитачи преузимају бројне улоге у: подстицању интересовања деце, планирању и реализацији различитих активности, праћењу и посматрању деце у центрима интересовања, евалуацији активности.

Посебне хипотезе су:

1. Васпитачи планирају садржаје из упознавања околине, опремају центре интересовања за ову област, испитују интересовања деце, реализују активности, прате и посматрају децу, процењују и вреднују активности, подстичу интересовања деце.

2. Когнитивни развој деце у центрима интересовања за упознавање околине васпитачи могу подстицати на различите начине: опремањем центара материјалима који подстичу интересовање и активност деце, планирањем и реализацијом откривачких и истраживачких активности, бројних експеримената, реализацијом дидактичких игара које подстичу мишљење и интелектуалне активности деце..;

3. Постоје бројне могућности за унапређење активности из области когнитивног развоја у центрима интересовања за упознавање околине: стручно усавршавање васпитача, самовредновање ове области рада, опремање центара одговарајућим материјалима и средствима и слично.

Методе, технике и инструменти

Кандидаткиња се определила за дескриптивну методу и користила је технику анкетирања: сачињен је упитник који се састоји од 20 питања.

Узорак истраживања

Узорак у овом истраживању је пригодан , а сачињава га 70 васпитача које раде у ПУ „Бамби“ у општини Лозница. Ради се о васпитачима различитих узрастних група.

VI РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Обрадом података добијених помоћу упитника, дошли смо до сазнања да 60% васпитача обухваћених истраживањем наводи да у вртићима, у којима је реализовано истраживање, најчешће постоји од три до пет центара интересовања за упознавање околине. Остали испитаници (25,7%) наводе да у вртићима организују мање од три оваква центра, док 14,3% васпитача који су учествовали у истраживању, у својим вртићима опрема пет и више центара за упознавање околине. Резултати истраживања показују да не постоји вртић у коме нема бар један овакав центар. Деца радо бораве и у саобраћајном центру (88,6%), затим и у географском центру (72,9%). Деца радо експериментишу и истражују, па често посећују и истраживачки центар (64,3%). Најмање времена деца, по мишљењу васпитача проводе у еколошком центру (61,4%) мада је важно да ови центри постоје у вртићима и да се код деце подстиче еколошко мишљење и одговоран однос према животној средини.

Васпитачи који су учествовали у истраживању наводе да у опремању центара интересовања за упознавање околине најчешће учествују само васпитачи (58,6%). Васпитачи повремено укључују и родитеље у опремање центара интересовања (30%). По речима анкетираних васпитача, стручни сарадници ретко помажу у овом процесу (11,4%).

Центре интересовања за упознавање околине васпитачи обухваћени истраживањем најчешће опремају на основу расположивих материјала и средстава (45,7%). Интересовања деце такође имају битну улогу у опремању ових центара интересовања (35,7%). Такође, васпитачи наводе теме и садржаје које обрађују са децом као полазишта у опремању центара интересовања за упознавање околине (18,6%).

Подаци до којих смо дошли истраживањем говоре да половина анкетираних васпитача најчешће мења материјале и средства у центрима интересовања за упознавање околине једном месечно (50%). Нешто мањи број испитаника (34,3%) то чини два пута у току месеца, док 15,7% васпитача своје центре интересовања за упознавање околине „реновира“ једном недељно.

Половина васпитача који су учествовали у истраживању врши промену материјала и средстава у центрима интересовања за упознавање околине према актуелним темама које обрађују са децом. Нешто мањи број њих (35,7%) центре опрема у зависности од ефеката које желе постићи активностима и играма које у том центру организују. У складу са интересовањима деце, материјале и средства у центрима интересовања за упознавање околине, мења 14,3% васпитача.

Резултати до којих смо дошли истраживањем показују да анкетирани васпитачи планирају теме и садржаје са којима упознају децу у центрима интересовања за упознавање околине, на основу интересовања деце (48,6%), затим на основу понуђених садржаја у *Основама програма предшколског васпитања и образовања* (31,4%). Такође, садржаји који ће се обрађивати са децом у центрима интересовања за упознавање околине бирају се и у складу са актуелним дешавањима у вртићу и животној средини (14,3%). Васпитачи обухваћени

истраживањем наводе да понекад битну улогу у планирању тема и садржаја имају и доступни материјали и средства (5,7%).

До података о интересовањима деце, васпитачи обухваћени истраживањем долазе на различите начине:

- Посматрањем активности сваког детета у сваком центру интересовања и бележењем података о томе (97,1%)
- Праћењем учесталости посећивања центара интересовања за упознавање околине и дужине боравка деце у њима (90%)
- Анкетирањем родитеља о интересовањима њихове деце (82,9%)
- Анализом питања која деца постављају (78,6%)
- Анализом децјих ликовних радова на одређене теме типа: *Желим да сазнам* (45,7%)
- Кроз разговоре са децом и бележење њихових исказа (40%).

Током реализације активности у центрима интересовања за упознавање околине, васпитачи преузимају различите улоге. Резултати истраживања показују да васпитачи који су учествовали у истраживању, најчешће организују дидактичке игре са децом (40%). Нешто мањи број њих (31,4%) наводи организацију и праћење експеримената као своју најбитнију улогу. Посматрање и праћење деце током активности у центрима интересовања као основну своју активност наводи 18,6% васпитача. Мали број васпитача као своје уобичајене активности у центрима интересовања за упознавање околине наводи демонстрирање (10%) и причање, објашњавање и описивање (5,7%).

Током реализације активности у центрима интересовања за упознавање околине, васпитачи обухваћени истраживањем, себе најчешће описују као партнера у игри са децом (54,3%). Нешто мањи број васпитача из узорка (32,9%) себе види као организатора и вођу, а преосталих 12,9% васпитача себе види као демонстратора.

У подстицању когнитивног развоја деце, по мишљењу већине анкетираних васпитача, њихова улога се састоји у организацији рада: подели деце у групе, подели задатака деци, пружање помоћи и подршке (64,3%). Знатан број васпитача сматра да се њихова улога у подстицању когнитивног развоја деце огледа у обезбеђивању материјала и средстава помоћу којих подстичу интересовање деце и њихову самосталну активност (30%). Преношење готових знања и чињеница деци, као основну улогу у подстицању когнитивног развоја деце, наводи 5,7% васпитача.

Значајан број васпитача који су учествовали у истраживању (11,4%) на упитнику је искористио могућност да сами допишу могући одговор. Они су истакли значај активности и игара у природној и друштвеној средини у подстицању когнитивног развоја деце предшколског узраста.

Сви васпитачи који су учествовали у истраживању сагласни су да сазнајни развој деце у центрима интересовања за упознавање околине подстичу на следеће начине:

- Реализацијом истраживачких активности (100%),
- Реализацијом откривачких активности (100%),
- Опремањем центара материјалима који подстичу интересовање и активност деце (100%),
- Реализацијом практичних, животних и радних активности (100%),
- Организацијом дидактичких игара (100%).

Мали број васпитача обухваћених истраживањем (5,7%) сматра да праћење и посматрање деце у центрима интересовања за упознавање околине нису значајни за подстицање

когнитивног развоја деце јер је посматрање и праћење деце у вези са самовредновањем рада васпитача више него у вези са развојем деце.

По мишљењу већине васпитача који су учествовали у истраживању (62,9%), процес самовредновања васпитача у области упознавања околине утиче на когнитивни развој деце, јер кроз самовредновање васпитач унапређује своју праксу у реализацији активности из упознавања околине, што значи квалитетније активности за децу. Мали број анкетираних васпитача (20%) сматра да процес самовредновања васпитача не утиче на когнитивни развој деце јер васпитач кроз самовредновање више обраћа пажњу на унапређивање своје праксе, попуњавање портфолија, чек листа и слично, а мање се посвећује активностима са децом. О овом питању се није изјаснило 17,1% васпитача обухваћених истраживањем.

Међу васпитачима обухваћеним истраживањем, њих 20% је делимично незадовољно стручним усавршавањем из области упознавања околине јер сматрају да ова област није довољно заступљена у стручном усавршавању. Такође, 10% васпитача је у потпуности незадовољно стручним усавршавањем јер, како наводе, уопште немају прилику да учествују у неком од облика усавршавања из области упознавања околине.

Највећи број анкетираних васпитача (64,3%) сматра да има добру сарадњу са колегама – повремено реализују заједничке пројекте, размењују искуства о реализацији активности у центрима интересовања, указују једни другима на добре и лоше стране праксе. Мањи број васпитача који су учествовали у истраживању (30%) наводи да је њихова сарадња са колегама на високом нивоу – све раде тимски јер то и подразумева рад у центрима интересовања из области упознавања околине, размењују идеје, мишљења, искуства у подстицању когнитивног развоја деце, вреднују активности једни другима. Незнатан број васпитача (5,7%) сматра да сарадња међу колегама у њиховом вртићу готово да не постоји.

Највећи број васпитача који су учествовали у истраживању (64,3%) сматра да у опремању центара интересовања за упознавање околине, организацији рада у њима, реализацији и вредновању активности, стручни сарадници Установе и директор учествују тако што повремено дају смернице и препоруке за унапређивање активности у центрима интересовања и нешто материјала. Петина испитаних васпитача (20%) сматра да су стручни сарадници и директор у потпуности укључени у опремање и рад центара интересовања за упознавање околине. Нешто мањи број испитаника (15,7%) наводи да директор и стручни сарадници, у Установи у којој они раде, не учествују готово уопште у овом процесу.

Резултати истраживања показују да највећи број васпитача обухваћених истраживањем (45,5%) сматра како су реакције деце током боравка у центрима интересовања за упознавање околине показатељ успеха васпитача у подстицању њиховог когнитивног развоја јер, ако деца иницирају боравак у овим центрима, значи да имају интересовања за упознавање околине и да су спремни да усвоје нова знања. Приближно једнак број анкетираних васпитача (44,5%) сматра да су задовољство и радост које деца показују током активности у овим центрима повезани са стицањем нових искустава и сазнања. Мали број испитаника (10%) сматра да позитивне реакције деце на активности у центрима интересовања за упознавање околине нису показатељ успеха васпитача у подстицању когнитивног развоја деце јер су деца задовољна и срећна и када се само играју.

ЗАКЉУЧАК

Истраживањем је потврђена општа хипотеза а то је да ће већина васпитача бити сагласна да је пожељно примењивати активности народне традиције у свакодневним васпитно-образовним активностима. Резултати истраживања показују да анкетирани васпитачи планирају теме и садржаје са којима упознају децу у центрима интересовања за упознавање околине, на основу интересовања деце, затим на основу понуђених садржаја у Основама програма предшколског васпитања и образовања, а затим и у складу са актуелним дешавањима у вртићу и животној средини. Сви васпитачи који су учествовали у истраживању когнитивни развој деце у центрима интересовања за упознавање околине подстичу на следеће начине: реализацијом истраживачких, откривачких, практичних, животних и радних активности, опремањем центара материјалима који подстичу интересовање и активност деце, организацијом дидактичких игара. Задовољство и радост, које деца показују током активности у центрима интересовања за упознавање околине, повезани су са стицањем нових искустава и сазнања.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Специјалистички рад је написан у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Резултати истраживања су детаљно приказани и протумачени у складу са захтевима методологије – специјалистичког рада. Резултати су успешно повезани са постојећим стручним знањима и непосредном праксом. Специјалистички рад садржи све битне елементе. Коришћена је, доступна, савремена стручна литература. Рад садржи практична и теоријска знања, умења и вештине. Рад показује оспособљеност кандидата за сагледавање стручних проблема, даља стручна истраживања, као и мењање васпитне праксе.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ЗАВРШНОГ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА:

1. Да ли је рад написан у складу са образложењем наведеним у пријави теме	ДА
2. Да ли рад садржи све битне елементе	ДА
3. Недостаци рада и њихов утицај на резултат истраживања	НЕМА

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене рада, Комисија предлаже Наставном већу Високе школе струковних студија за васпитаче у Шапцу да се завршни-специјалистички рад под насловом: **УЛОГА ВАСПИТАЧА О ПОДСТИЦАЊУ КОГНИТИВНОГ РАЗВОЈА ДЕЦЕ У ЦЕНТРИМА ИНТЕРЕСОВАЊА ЗА УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ**, кандидаткиње Бојане Ивановић, струковног васпитача, прихвати и закаже јавна одбрана.

У Шапцу, 02. јула 2018. године

КОМИСИЈА:

Др Александра Максимовић, професор струковних студија, ментор

Др Вјекослав Будимировић, професор струковних студија, председник

Др Мира Јовановић, предавач, члан _____